

MOTLJUS

Robert Jacobson

DIKTER

I förbigående

1985-1995

C.Robert Jacobson & ”Vägsäl” CoL
Leksand, 2000



LJUSNAN

Som vatten slipar sten
Som vatten slipar stenen
Som vattnet slipar sten

Som vatten slipar stenar
Som vatten slipar stenarna
Som vattnen slipar sten

Som vattnet slipar stenarna
Som vattnen slipar stenar
Som ett vatten slipar stenen

Som vattnen slipar stenarna
Som orden en text i motljus
bestämt och obestämt



BJURHOVDA

Jag bröt upp
från det i mig
som ville stanna

Musiken ville stanna
Böckerna ville stanna
Mina barn ville stanna
Den som älskade mig
ville stanna

Jag stängde av musiken
strax före de sista takterna
Jag avbröt läsningen
före det sista kapitlet
Jag reste före avskedet

Återstoderna skulle stanna

Detta hus
övergivet
Dess trappor
orörliga
Dess fönster
blinda
Blommorna
utan tillsyn

Gruset utanför
orört
Gräsets yta
utan vind
Den vida sjön
ljudlös

Jag ser rakt fram
Någon gråter i mig
hejdlöst
Jag öppnar dörr
efter dörr

Jag öppnade dörr
efter dörr
Huset förflyttade sig
allt längre bort

Det enda som sker
är den mycket långsamt fallande snön
Allt stiger uppåt
lika sakta

Jag lyssnar på en musik
som är ett vatten
på väg upp genom landskapet
Jag lyssnar på den
med handflatan
Örat väntar på fotsteg

Musiken sköljer mina fingrar
Nu är huset borta
I min väntan
vid det återstående fönstret
händer ingenting



Den är strax färdig
min dikt
men ännu mycket ömtålig

Du kommer in till mig
mitt barn
med din berättelse
Jag lyssnar bortvänd
inne i min

Dina ögon frågar
efter ett omdöme
Jag har inte sett
Din blick mörknar

En skugga fryser
över min dikt
Jag krossar papperet
och har skuggat ditt hjärta

Dessa skuggor
som jag kastade
förflyttade jag mig från

Du som blir kvar
vid fönstret
då jag burit bort
min andel
av vår historia

Du har inga bilder
Jag skymmer
inget
för dig
längre

VARNA

En stad som inte rengjorts på länge
(utom turiststråken)
En stad för flykt
behärskad av kranars griptänger
och av mörka kläder
några med maskerad överdel
(särskilt gatsoperskornas)

Och måsarnas böljande larm
Avbrutna varvsarbeten
Jag fick böja mig
under gatornas tunga grönska
Vi trängdes i dess smala varv
de hemmahörande här
de deporterade hit
vi observatörer
Jag en gästande vilsen ideolog
bemödade mig om att inte stöta till
dessa svävande kroppar som ropade till varandra
över före detta Leningatans slammer

Min beledsagare
van vid det bländande vita
och det trånga mörka
(och vid avlyssnarnas oblyga närvaro)

Det finns så han ingenting
som är konstigt
inget främmande
Du är rädd så han
därför att du inte längre är allvarlig
som ett barn
Dina skämt så han vill dölja en havererad tro

Där borta mynnar staden ut i havet
Alla övergångar smakar salt och tång
Mot kvällen gungar lyktorna
vid alla infarter
och utvägar



MADEIRA

Ön är fallande avsatser
Ymniga fjordar

Någon vandrar i regnet
Ett lätt regn

Två böcker i ränseln
För kvällen på altanen

Efter bränningarnas anlopp
planar vattnet ut
På en grön yta med vita bräm
kortvarigt blottande lavans svärta
kan ögat vistas utan anspråk

RHODOS

I parken utanför mitt fönster
frasar trädens blad
Fåglarna stiger hejdlöst
Säkert kastar de skuggor
mot den turkiska väggen
Klippan som framkallas i solljuset

Oupphörlig vind
Ingen gräns mellan natt och hav
Ingenting så tyst som ankrade båtar
som skaver mot kajen
Och mitt rum är en färdigpackad koffert

På teven trappas hoten upp
Klippan ska bepansras

Nu befolkas bänkarna vid kajen
av oss sysslolösa
Fiskebåtarnas dova motorer
dunkar i mellangärdet
denna morgon kraftigare än fruktan

Männen reder ut sina nät
och andra problem
När en ung kvinna går förbi
följer de henne med en melodi
som sipprar ut mellan vippande cigaretter
medan händerna trevar sig fram bland maskorna
Jag utomstående får en blinkning av samförstånd



CALHEIROS

Träden är vänliga och väldiga
Muren är väldig
Även borgen härinne i grönskan
(men sedd från dalen
vilket vill säga från byarna
är den endast väldig)

Vid midnatt stängs fontänerna av
Då är bergen blåa, tunna
Grodor hörs
och tre män sitter vid ett stenbord
under magnolieträden
De har vita skjortor

Gruset prasslar
när jag går
Alla dörrar står öppna
Flugorna är tunga
som förebud om viktiga beslut
eller om det regn som vandrar upp genom dalen

VALLDEMOSA

Det nödvändigaste packar jag
här i blåsten på ön
Det tar en vecka
ty det nödvändigaste ska räcka
i morgon och några år

Bara det nödvändigaste ska bli över
till er som blir kvar
Jag går till kvällen
skuggorna och mörkret
skrev Nietzsche i Tulin
eller i Sils Maria
Han älskade barcerollen särskilt
och berceuserna
Min far spelade dem på fyrtioalet i Abrahamsberg
Jag följde tonerna med fingret
på tapetens mönster i mitt sovrum
Blåsten bryter ljuset över havet
med las barcas är förtöjda vid sina nät
Femtio år före tårarna i Turin
vistades Chopin en vinter här
Jag besökte klostret
förbränd och törstig
av en enda tanke
skrev Nietzsche

Hisnande ensamhet
Puic Major med en hätta av snö
Under mandelträden ryms
det nödvändigaste i axelväskan
Blåsten upprör pinjerna
nu som för hundrafemtio år sedan
Vad är det för skillnad
Trött på dagen
sjuk av ljuset
skrev Nietzsche

Men Chopin är inte här
och inte nu
Etyderna är regngråa stråk
och blekt ljus
i ett alldeles annorlunda landskap
Skuggan av Anå i mitt minne
Undertonen av Ljusnan
Utestängd ifrån all sanning
skrev Nietzsche
Det nödvändigaste bär jag med mig
Allt som jag har övergivit
Blott narr
skrev Nietzsche
blott diktare

FURUDAL

Jag reste till slut
mållös
Dagar nätter och
årstiderna
land och vatten och
städerna och
fälten
flöt samman till
ett allt svagare sken

Men inne i tanken
på det ändlösa
befann jag mig redan
i framkomsten
aldeles oväntat
på landsvägen
vid spången
som du redan överträtt
Vi tvekade aldrig



Språket torrt som skog
Ändå fönster mellan träden
Stiga ut där
närsynt
Rymden ovanför
är papperets
Ordens små prickar
på bron
församlade där några stycken
vid räcket

Vi sätter munnen
till morgonens skål

Inga samtal nu

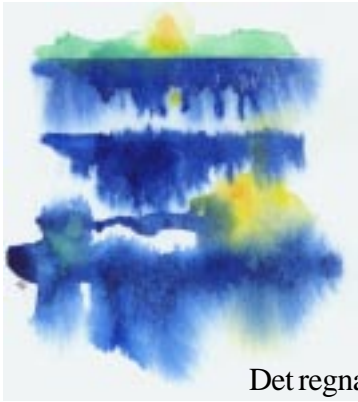
Jag lyssnar på dina händer
som bär ut brickan
med kaffe och bröd

Jag upphör utanför mig
och tar vid innanför dig

Ljuset gryr
Jag minns gräsets böjningar
Längre bort glittret
i grusets fåror

Sedan huset
pensionerad herrgård
Fönstren öppna
mot trädens luft
Och bakom mig
från min öppna dörr
en bölja av musik

På knä däruppe
tvättar du fönster
med händerna bland
glasets brytningar
Du därborta



Det regnar
skrev en poet
Han skrev det på franska

På franska låter
det regnar
som regn

Som det regnade sakta
upprepade poeten
det regnar
som Chopin sägs göra det
i ett preludium
eller som regnet gör det

Det regnar
Det regnar på min sjös yta
så att trädens gängliga stammar går av
Det regnar så skönt
att jag kan tänka på franska
på bänken här på udden
vid sjön

VÄSTANVIK

Nu ryker soppan
Brödet ångar
Stearinets krökta låga
på bordets trä
För dig ting som de är
För mig är de domnande höst
Jag som måste bakom ordens slutna ögonlock
Den vita döden talade du om
som inträder då jag söker svalka
och håller bilderna i schack
Orden rycker dem ifrån mig
Mina ord för landskapet raserar
dess samband med dig
du som nyttjar dess skörd

Jag söker inträdet till
en samhörighet på andra sidan bilderna
Dessa som ständigt återvänder
då jag öppnar ögonen
Jag får hålla mig till deras
och ordens ordning

Portar som bländar mellan träden
Vi ser sjöns disade öga
medan sommaren anstränger sig
ännu en dag i september
före regnet
Trädgårdsmöblerna vitnar i ljuset
Vi sätter fötterna i gräset
alldeles glömska några timmar
Du håller dig till sinnenas regler
Jag staplar skratt och gråt

Vi går i rykande höst
och jag påminner dig om solvita väggar
gröna jalousier av trä
stängda mot middagens heta tystnad
Om röster från svala lokaler
ut över kullerstenarna
Glasens ljusa lek
Brädspelets skratt
på ett torg som ständigt väntar
Det obekanta språkets fräcka rörelser

Men du är här och nu
böjd över bärens glesa hängen
Du förnekar att något finns att se
utöver det som syns
Bärens sötma är deras
inte mina bilders
Höstens rök är vatten luft och kyla
inte mina ords

Jag berättar för dig om flyktiga konturer
skuggor kastade av ingen och ingenting



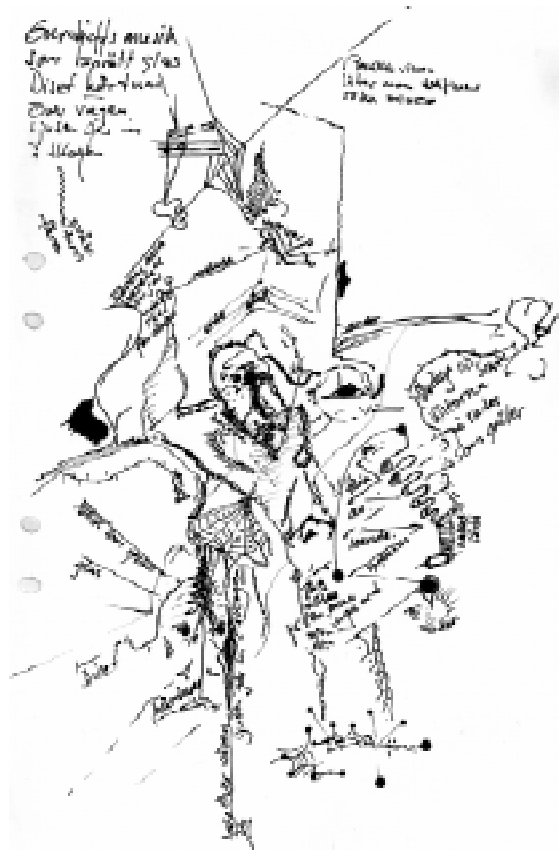
Du förser vårt köksbord
var dag
med friska blommor från backen
Ge mig dag och bröd
så brygger jag det bästa kaffet

Jag söker ordet
för en spröd musik
som tycks färdas genom vatten
eller genom gräs
Det är klippornas gyllene hinna
denna morgon
Variationer, Hadjidakis,
på ditt namns andetag

Jag brygger det bästa kaffet
Musiken färdas genom fönstret
mot sluttningen

Självavläsning

1995-1999



LEKSAND

När jag plötsligt minns
När jaget var sorgset
Och där går jag eller någon
bort från bryggan hit till cafeterian
Vi skulle stänga men sitt ett tag för all del

När regnet kommer
och täpper till det främmande språket
När du skulle komma
och jag får bli obefintlig i mina ögon
När du inte kommer med ord inifrån mig
När du inte kommer med ord
När du inte kommer
Vi får ta och stänga nu men titta gärna in i morgon

När vägen för förbi bryggan igen
När kvällen letar efter fäste
När inte ens bilder
inte ens foton
När jag vet att alla dessa kroppar är borta
som om de fortsatte sin avbildade och nu stelnade tur
i mig
När vi alla är komna ingenvart
avstannade
När jag inte vill gräva ner mig i bilden
eller ens gräva mig ner i den
När jag har insett kontureernas gränser
och inte kan annat än teckna dem

När jag står på bron som så ofta
och räcket leder sorlet genom händerna
och orden hopar sig som vecken på vattnets yta
som det enda verkligt närvarande
det enda verkligt nära

Då skulle jag kunna gå härifrån
otyngd av skuld och skulder

Men jag har ingen borgen för min skuld
ingen egendom som säkerhet
ingen säkerhet som egendom
Lånen tog jag på den tiden
när kreditörerna lockade med avdrag
som såg ut som kapital
Sedan dess har räkningarna hopat sig
som övermäktiga matteläxor i skolan
för fyra decennier sedan
i Enskede
Ge oss ett tal till
Måtten är ju redan översvämmade
Låt oss springa utförs
Galenskap befriar
Åt övermakten skrattar man eller gråter
Det finns en olustanhopning
som väcker trots
De hungrande de sargade de torterade de våldtagna
på tidningssidorna
på tjugosextumsrutan
på avstånd här i närheten
Trotset knyter sig i förtvivlan
hos den som sitter här på torra land
och tar varje underrättelse på största allvar



Avläsa tecken innebörder
Innebördsavläsning
Teckenavläsning
eftersom betalning för denna räkning
ännu inte kommit oss tillhanda
Dröjsmålsränta utgår från förfallodagen
Förfallsdagen
Förfalskad dag

Varje led i varje ord en spiral av dröjsmål
Obetalda räntor för alla dagar efter den förfallna
Jag lever på mitt kapital av skulder
Dagar som jag inte nyttjat
Förfallna stunder
Jag fångar dagen
som jag långt dessförinnan förbrukat

Varje rad har sin egen rytm
liksom varje dag får sin
Den skuldsatta dagen går i otakt
Det skuldbelagda samvetet haltar mellan trots och desperation
Fastigheten som jag ägde
bland tallarna på sluttningen mot vattenblänk och månljus
gav ingen annan avkastning än sorg
Och hon som bodde med mig där
stod till slut inte ut med min förlamning
Jag lade patiens med räkningarna på det bord i vardagsrummet
som följt mig genom alla flyttningar
från Abrahamsberg sedan fyrtioalet
som åminnelse av en tysk flyktingfamiljs bosättning
i erlandertrygga förorter
fram till detta nu i detta hus
som övergår i annans ägo
så att jag äntligen får ett uppskov
i stället för blott anstånd

Jag summerar förlusterna
Förlustelserna är avsevärt lättare att räkna
I långa loppet jämnar inget ut sig
För att förenkla och rationalisera mina rutiner
och därmed hålla mina kostnader nere
i närheten av marken
tillämpar jag i år
självavläsning
Med vänlig hälsning
Med sedvanliga hälsningar

Varje hemställen skjuter upp det beslut
som undanröjer varje tvivel
Lättköpta drömmar lättsålda bedrägerier
Vanebildande löften om förbättring

Gångse skröpligheter
Avfall och bråte
All skit som hopat sig
och nu framställs av mig som hela världens soptipp
Men den är min egen
Min enda egendom
Min egen dom
Jag uppmanas att vara lite mer försonlig mot mig själv
i denna tid när skyttarna från taken prickar rätt
Du kan inte ta världens ondska på dig
Nej, vem kan
Jag måste ändå handla
klä mig
växla några ord
äta klä av mig sluta ögonen

Spiralens rörelse inåt
I juli tystnar fågelsången
Husvagnarna rullar ut från centrum mot periferin
Regnet spräcker flera äktenskap
Men barnen har redan flyttat ut
Hemlösheten fortplantar sig i trappuppgångarna
De kommunala fortskaffningsmedlen transporterar vilsna gäng
från periferin till centrum
Jag står på bron i äggul natt
Vattnet stiger liksom kostnaden för dess bruk
Vad tjänar klagolåten till
Fullgör ditt betalningsuppdrag
Du kommer ändå inte undan
Vi ber Er därför läsa av Er vattenmätare snarast möjligt
För att förenkla och rationalisera våra rutiner
tillämpar vi i år självavläsning
Vi måste alla dela bördan lika
Med vänlig hälsning



långt bort
och där havet var
med sten mest och lukter
kvar damm och ordlöst
tunna tråd av ord
som molnens snören
i den röda skymningen
var finner jag
när natten faller
sällskap
glädjelöst är språket
som jag mumlar
i rummets mörker
vinden rister i träd och fönster

någon som gick förbi
återvänder aldrig
det röda svartnar
orden stannar upp
tråden knäcks
jag skulle ropa
om jag var barn
men jag kväver alla skrik
och språket sipprar
som böner från en
som aldrig trott på gudar
vem orkar
jag förmår det inte
läsa böckerna
befolkade av världens klyftor
svärtor
asfalt



jo, grönskor finns
men varaktigare är sotet
och flaggornas hotfulla anleten
men hopp finns ju
säger de som bläddrar i motståndsbulletiner
men jag hör kärrets sug
under döda fötter
nattliga rop som ingen kan besvara
ty samma svarar som ropar
på varje sida

så om igen mörkret
gå innanför det
saknad bultar
saknaden har slagit in bultar
alla linjers sammanlopp



varför återkommer fromt och vilt
ur mörkret
ständigt detta landskap
detta landskap
mitt
eller ditt
avsnitt av denna värld
den tänkbara, möjliga

mitt är Ljusnans slingor
några sandbankar tio kilometer nordost om Funäsdalen
namnen spelar ingen roll
du har ditt landskap
som de har sitt

Jag väntar på ditt seende
utan omsvep
Inte bara tecken längre
Inte endast språk
Din hand
Jag skriver under väntan
In under väntan
Låter tiden sippra

Och du gryr som dagning
över detta landskap
Moder
eller dotter
kvinna

När som helst kan vatten tränga in
i den luftspricka
där jag lever

Hur ska jag formulera ett vakuum
se in i något som är tomt
Ingenting har hänt
Tag mig i handen och säg
det enklaste

helt enkelt

När man är tretton år
och det råder fred
det är i juni
Skymning i gränslandet mellan älv och skog
På äventyr efter gulsparvens fallande sjuslag
Eller mellan förort och ängen
Det väntar choklad hemma
och näktergalen är rymdens nav
Ens föräldrar lever ännu
År efter år efter varje sommar
medan förlusterna hopas
utanför min medvetenhet
om revolter och tanks
Det medges inga undantag
Varje utgift måste få en täckning
Men bilderna förvanskas
Vind över så många ytor
Fossilerna i trappstegen i någon övergiven skola
Man såg dem under fötterna år efter år efter varje sommar



Man växte och flyttade
Man tilltog och övergav
Man återkom och flydde
Någon annan läsning för den flyktade
än självavläsning är inte möjlig
Kostnaderna måste hållas nere
Den billigaste ägodel är dyrbar nog
Nu när flyttbidraget har dragits in
Nu när flyktningbiståndet utanför närområdena minskat
Vi kan inte bära bördan själva
Deras bördor deras fromma landskap
helt enkelt

Läsglasögonen på ordboken
Jag ser ut över fälten
Här talar träden ett annat språk än hemma
Jag känner bara deras namn
men inte deras innebörd
Mitt landskap är härjat
Min hemort är sargad
Vattnet stiger denna maj
som varje maj
över alla bräddar
Virveln djupnar
Framkomst är inte hemkomst

I denna bygd
nyttjas inte ordet kärlek
Här talar man om relationer
Här älskar ingen
Här älskar man med någon
Här skiljer man sig inte
Man separerar
Här är man inte rädd
Man lider av depression
Här somnar man inte av trötthet
Man vaknar av stress
Här dör man inte
Man går bort
Vad fruktar man

Här finns inga städer
Man vistas i kommuner
Här behöver ingen fästa sig vid något
Ingen därför lämna något
Sakna något
Gråta över något tycks det
Här tillämpas självavläsning
för att rationalisera hanteringen
för att hantera rationaliseringen
Ingen behöver därför läsa högt för mig
Man skyler röstens köttslighet
Ty köttet är förgängligt

Här blir ingen gammal bara äldre
Ålder är ett outhärdligt varsel
om den bortgång
som bara drabbar andra

Jag som blev kommunplacerad här
har inställt alla betalningar
i min stad
där jag älskade någon
som jag måste skiljas från
där jag var rädd
där jag var trött
där så många dog
Min bortgång leder på ett fullt naturligt sätt
till befrielse från skuld och ränta
Jag behöver inget frukta längre

I detta land finns ännu jämkningsmän
Lägg upp en betalningsplan
Du sätts måhända på det ni kallar existensminimum
Men ditt minimum blir ändå
avsevärt avundsvärdare
än deras existens
De som förlorat barn och kvinna
man och by
i den eldbegängelse
som äger rum just nu
någonstans ständigt
i denna värld

Ställer du in betalningarna
måste någon annan stå för kostnaderna
liksom jag för dem som följt på någon annans personliga konkurs
Tillsammans kommer vi inte undan
även om vi gör det var och en för sig

Om det blir en dag i morgon också
måste händelserna vara torra och användbara
Solen belyser vilken mur som helst
I varje spricka finns näring nog
för något spinkigt grönt
Jag träder dagarna på linan
och ordnar dem tematiskt
Tömmer minnet på böcker
som jag ändå aldrig läser om

Jag liknar kvinnan där borta
på gården mellan svärtade hus
Ett fick en fullträff
Hon hänger upp plagg efter plagg
som om det fanns en dag i morgon också
Om den finns
måste också tvätten vara torr och redo
Detta är inte hennes krig
och inte mitt
eller fåglarnas
De håller tyst och sträcker rygg
under krevaderna
men återupptar sedan utan knot sitt kvitter
Och månen går över himlen
oberörd som någon gud och lika kall för varje enskilt öde



Men skenet från granatens nedslag
kan hon inte torka bort
Och inte heller jag
Därför skickar jag gång på gång
nya ansökningar om anstånd uppskov och
befrielser

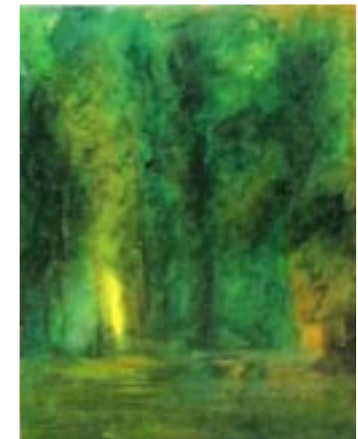
Så enkel är formen
Raderna tänjer formeln
Kläderna hänger löst på knotorna
Krematoriet får det lätt
Ingenting kan ångras
Allt som kunde frågas frågades
Svaren var trädens stiljte
bergens självklarhet
i varje fall under överskådlig tidsrymd
På nära håll ter sig allting determinerat
Betraktat fjärran från uppträder världen som en slump

56

57

Kärleken ett undantag från alla ordningar
När du ordnar håret
efter den oordning vi ställt till med
känns världen som en blåst i aspar
Men dess tyngd ska snart överlista oss igen
Vi faller in i språkets schema
och dagens regler
Jag umgås sen med mina tankar
på den skälvande rädsla
som kramar musten ur dem som tvångsförflyttas
från enklav till enklav
som hembygderna kallas nuförtiden
liksom modersmål kallas hemspråk

Från bergen hörs skottväxlingen
i ett krig som kallas obegripligt
Och du återställer dina läppars glans
Jag anar kraniet
skönheten som förvrängs
Men dina händers förråd av värme
förleder mig att glömma det jag vet
ett ögonblick
så stilla som en gläntas ljus
i någon paradisk skog



Tjugo grader kallt två dagar före jul
Bilens värme inger illusion av trygghet
Liksom min bostads
Jag tändar ljus i hallen
Vill aldrig resa mer
Vill stanna här
Vill stanna
Men vad garanterar att beräkningsgrunden
för existensens minimum
förblir oföränderlig
så att jag kan stanna här
får stanna

Jag ringer henne
Allting ordnar sig
skrattar hon
som kommer från ett ställe
där världen aldrig är färdig
där existensen alltid varit minimal
utan beräkningsgrunder alls
Men håll dig snygg för fan
Vårda dina kläder
Raka dig
Håll emot
Värm dig med snabba promenader
Förlita dig inte på bilens
eller minnenas bedrägligheter

Jag slår upp av det röda vinet
Ljuset från en bortvänd kind
Vet inte om jag drömt den strofen
eller läst den någonstans
ett vemod något djupt förgånget

Du närmar dig de villkor
som förenar dig med de flesta
Dem som du undervisat
om deras villkor
Men ljuset finns
säger hon
och morgondagens friskhet
stundens vila
Drick vinet
Tag ett bröd
och min hand
Sköt om dig



Jag vrider glaset i ljuset
från takets krona
Minns hettan en julidag
I Golling nära Salzburg
Höbärningsdag
och sedan svalkan vid husets vägg
En sejd på bänken
och allas tystnad
Ett hundskall
från berget
En korv en kniv
och de första orden
Ett bröd ett skratt
och mödans värk i alla muskler
En lust utan skuld och skulder
nån gång i ungdomen
Här tag ett bloss erbjuds jag
Lukten av regn långt borta
Jag vrider glaset i ljuset
från väggens lykta
i minnet
berättar jag denna vinterkväll

Vi kan ej längre acceptera
att Ni överskrider Er kreditgräns
Om Ni inte inom senast angiven betalningsdag
vid "oss tillhanda senast" betalar
kommer vi att översända ärendet
till vårt inkassoombud
för ansökan om betalningsföreläggande
med eventuellt åtföljande dom och utmätning
samt registrering i missbrukarregistret
enl pkt 17

meddelar mig de som erbjöd lån
utan borgen eller annan säkerhet
Hur många gränser har jag inte redan överskridit
Vilka andra missbruk
finns noterade i vilka register
enligt vad

Allt har ordnat sig
intill denna dag
Jag har hittills lyckats spara
i efterhand till allt det
som jag för länge sen förbrukat
Det som återstod har jag sålt
för att betala räntorna
fram till denna dag
då inget ordnar sig



Vad är värt att gömma
undan utmätningsmannens lappar
Det nödvändigaste har jag packat
Nej, inte ens en utmätningsman
hör till nödvändigheterna
Eftersom vi ändå inte kommer undan kostnaden
för den gemensamma bördan
har vi solidariskt lagt undan
ett skäligt förbehållsbelopp
efter införsel på min lön efter mödan
att fånga dagen

Jag behöver därför inte gömma undan
köksbordet av björk
som följt med sen 1940
från Abrahamsberg
Resten är bara reproduktioner av minnen
som ingen sätter lappar på
Så blir allting ändå kvar

Jag somnar inte in hos någon
Vaknar inte heller till någons andedräkt
Ingen skuldsanering kan rentvå mig från svek
Härmed ber jag därför att få lämna in
min ansökan om konkurs
och tar med mig denna handling
som kan klarlägga min belägenhet

Golling

1924

Detta är långt före mina resor:
ett album håller fast en annans färd
två generationer tidigare

Fotografierna visar dalgångar
med byar betande sluttningarnas grönska
Bergmassiv utmanade av herrar i kängor
och bredbrättade hattar
En sjö förmodligen kall
att döma av damernas täta fotsida klädsel
Och korsvirkesfasaderna kring ett torg
med gators snåla lutning

Sedan ett vattenfall en bro
mellan tallstupen
Och hela sällskapet samlat:
stavar, ränslar en hund

Fotona i blekt brunt
Deras ödslighet
ansikten stelnade i en åtbörd
frusna steg ty
jag vet att alla dessa kroppar är borta
Själva albumet har lossnat i sina fogar





Som om de fortsatte sin fotograferade
och nu stelnade färd i mig
Farfadern mäklaren med skarpa och bruna ögon
hanseat utan judiskt medvetande
efterlämnade vid sin död pantkvitton
på samtliga ägodelar
i patriciervåningen vid den stillastående kanalen
i Hamburg
Farmodern uppvuxen i Wien
sångerska med två barn
Min faster tillfångatagen
efter att just ha rest sig från konsertflygeln
Min far flygplansritare
flykting på Södermalm några dagar före krigsutbrottet

Vidare på fotona
anhöriga till dem några vänner
stupade under den sista turen
eller upphunna under den sista flykten
Men alla på väg någonstans
komna ingenvart
avstannade
Deras ögon hud
ofullbordade verksamheter
kvardröjande i mig



Det är också med deras ögon
som jag ser ända hit fram
i tiden och landskapet
ser dessa vägar isarna
de uteblivna mötena vid vägskälen
Det är avbrotten i deras liv
som är min brygga
Jag har dem allesammans i mig
De har delat upp mig sinsemellan

Då dina ögon försöker få ett grepp om mitt ansikte
ser du prismat av delvis oförenliga ansikten
som tillhör dessa för länge sedan
upplösta varelser
Såsom jag ser skuggorna av liknande varelser
över ditt ansikte

Därtill min moder
väsensskild från dem alla
Hennes vilsna blick
min ångest

Kort om långt eller lite om mycket

Jag är naturligtvis född, närmare bestämt den 9 mars 1940 på eftermiddagen och tillhör således fisksläktet med alla de goda egenskaper som utmärker detta. Denna historiskt betydelsefulla händelse inträffade i Stockholm, och orsaken till den var att min svenskfödda mor på 20-talet flyttade till Tyskland där hon såsmåningom träffade min far, som senare upptäckte att han hade fötts i fel tid på fel plats, särskilt som han var av judisk härkomst. Med min mors hjälp lyckades han ta sig ur det tusenåriga riket och kom strax före krigsutbrottet 1939 till Tage Erlanders folkhem-ska monarki, där de året därpå avlade mig.

I Stockholm växte jag upp och gick i skolan med resultat som påminner om Einsteins, en av flera likheter mellan oss - även om allt som bekant är absolut relativt. Efter realskolan arbetade jag med allt möjligt och en del omöjligt samtidigt som jag pluggade på ett kvällsgymnasium på, som det då hette, helklassisk linje, eftersom jag redan som barn var en utpräglad ordbrukare och bokstavsskötare (någon fallenhet för jordbruk och boskapsskötsel har jag däremot aldrig uppvisat). Därpå avlade jag ett och annat besök på universitetet där jag förlustade mig med språkvetenskap, filosofi och litteratur - dock mest med annat. Mellan besöken reste jag i Europa med tåg, buss, på cykel och till fots.

Som mer permanent ordbrukare i olika former (journalist, översättare, föreläsare och lärare) har jag varit verksam sedan mitten av det upproriska 60-talet, i Sverige och utomlands. På den tiden var jag även verksam som ägg- och tomatkastare: jag kastade flera kilo oskalade tomater och okokta ägg på misshagliga representanter för det repressiva samhället. När jag var förälskad, vilket inträffade oftare än hälsosamt, skrev jag lyrik, en vana som blev varaktigare än ägg- och tomatkastarovanan. Men, som den polska nobelpristagerskan i litteratur, Szyborska, skriver: ”Hellre det löjliga i att skriva dikter än det löjliga i att inte skriva några.”

Till Leksand flyttade jag efter ett trettiotal adresser 1987 och har arbetat där som lärare i sfi och andra exotiska ämnen.

Fyra kvinnor har utan framgång försökt att leva tillsammans med mig (en av dem försökte för säkerhets skull två gånger), och med två av dem har jag barn, en son

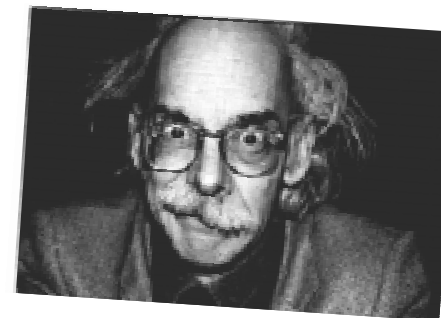
bosatt i Tyskland och två döttrar som huvudsakligen bor i Stockholm.

Med mina barns mödrar har jag mycket vänskapligare förhållande nu än under våra äktenskap. Att de misslyckades med att leva med mig har jag svårt att förstå: jag tycker att jag är synnerligen trevlig att bo ihop med, en upptäckt jag gjorde under några år då jag praktiserade detta levnadssätt.

Jag har en bror som bor i Västerås, han är i de flesta avseenden min motsats, dvs trofast ett långt äktenskap och sin stad, klok och sansad även om han ständigt är tre år yngre än jag. Annars har jag inga anhöriga kvar i livet, våra föräldrar är döda sedan onödigt länge, liksom deras släktingar. Jag har några få vänner, många intressen men inga hobbies.

Min lingualterapeutiska verksamhet och pedagogiska tillvaro är jag alltjämt mycket förtjust i. Dock bär jag inte på några storslagna framtidsplaner, delvis eftersom jag betvivlar att jag har en tillräckligt lång framtid för att stora planer skulle kunna ge en motsvarande stor utdelning, delvis för att jag mer förlitar mig på överraskningar än på förutsebara utfall av långsiktiga projekt.

treboR nosbocaJ



Illustrationer:

Robert Jacobson sid 3, 9, 13, 17, 22, 32, 46, 50, 57

Dag Franzén sid 5

John Sallander sid 25, 42, 60

Stella Jacobson sid 29

Ahmed Hosic Kamara sid 36

Miki Radulovic sid 44

Ulli Eisenfeldt sid 56

Jovica Marceta sid 64

Tack till:

Leksands kulturförvaltning

Media huset i Leksand

Innehåll

I förbigående 1985 - 1995

Ljusnan	4
Bjurhovda	6
Varna	11
Madeira	14
Rhodos	15
Calheiros	18
Valldemosa	19
Furudal	21
Västanvik	27

Självavläsning 1995 -1999

Leksand	33
---------	----

Golling

1924	69
Kort om långt eller lite om mycket	75
Illustrationer	77

